

قانون رسانه های همگانی

فصل اول

۱ حکام عمومی

ماده اول :

این قانون به تاسی از حکم ماده سی و چهارم قانون اساسی و رعایت ماده نهم میثاق بین المللی حقوق بشر ، به منظور تامین حق آزادی فکر و بیان و تنظیم فعالیت رسانه های همگانی در کشور وضع گردیده است .

ماده دوم :

اهداف این قانون عبارت اند از:

- ۱- ترویج و حمایت از حق آزادی فکر و بیان ، دفاع از حقوق ژورنالیستان و تامین شرایط فعالیت آزاد آنها
- ۲- ترویج و انکشاف رسانه های همگانی آزاد ، مستقل و کثرت گرا .
- ۳- فراهم کردن زمینه مناسب برای اظهار فکر و احساس اتباع کشور توسط گفتار ، نوشته ، رسم ، تصویر ، ثبت روی نوار ، تمثیل ، حرکت و سایر پدیده های علمی ، ادبی ، هنری و طبع و نشر .
- ۴- رعایت اصل آزادی بیان و رسانه های همگانی مسجل در میثاق بین المللی حقوق بشر بانظر داشت دین مبین اسلام .
- ۵- کمک بمنظور رشد سالم رسانه های همگانی به نحوی که بتواند وسیله موثر نشر ثقافت در کشور گردیده ، آراء عامه را طور صادقانه و سودمند به جامعه منعکس نماید .

ماده سوم :

اصطلاحات آتی در این قانون دارای مفاهیم ذیل میباشد :

- ۱- رسانه : وسیله یا آله انتقال معلومات با استفاده از وسایل ذیل می باشد :
 - وسایل بصري : رسم ، عکس ، پست کارت ، پوستر .
 - وسایل سمعي و بصري : راديو ، تلویزیون ، شبکه کبلي ، موبایل تصویری .
 - وسایل اطلاعاتی : آژانس های اطلاعاتی و مطبوعاتی .
- ۲- مطبوعات : آن حروف و اشکال طبع شده ای است که مطالب یا صورتی را افاده نموده و شامل تمام وسایل ارتباط همگانی مانند روز نامه ، جریده ، مجله ، رساله ، کتاب ، مؤعظه ، خطابه و بیانیه باشد .
- ۳- رسانه های همگانی در این قانون به انواع ذیل تقسیم میگردد:
 - رسانه های همگانی دولتی : رسانه ای است که متعلق به ادارات دولتی بوده و از طرف آنها تمویل و تجهیز میگردد .
 - رسانه های همگانی گروهی : رسانه های است که متعلق به سازمانهای سیاسی ، اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی بوده و از طرف آنها تجهیز و تمویل میگردد .
- ۴- ژورنالیست : شخص مسلکی ای است که در عرصه طلب ، کسب و نشر معلومات از طریق وسایل خبری مصروف فعالیت باشد .

۵- مطبوعه : مؤسسه اقتصادی ، تکنیکی و هنری است که طبع روزنامه ، مجله ، کتاب ، جریده ، ابلاغیه ، رسانه ، روزنامه پوستر ، بیوست کارت در آن صورت میگیرد .

۶- تابع : شخص حقیقی یا حکمی است که به اساس ملکیت یا نمایندگی مالک ، متصدی بالفعل امور مطبوعه باشد

۷- ناشر : شخص حقیقی یا حکمی که اجازه طبع و نشر آثار غیر موقوت را دارا میباشد .

۸- صاحب امتیاز : اشخاص حقیقی یا حکمی است که به طبع و نشر وسایل مطبوع موقوت و تأسیس و تدویر رادیو ، تلویزیون ، شبکه کیلی ، آزانس و مطبوعه می پردازند .

۹- تدویر مسئول : شخصی است که بصورت بالفعل مسئولیت تدویر امور مربوط به وسایل مندرج جزء ۸ این ماده را به عهده دارد .

۱۰- نشر : عملیه ای است که توسط آن پیام وسایل مطبوع ، برودکاستنگ ، وسایل سمعی و بصری در معرض آگاهی عامه قرار داده میشود .

۱۱- رادیو : وسیله ارتباط همگانی سمعی است .

۱۲- تلویزیون : وسیله ارتباط همگانی سمعی و بصری است .

۱۳- شبکه کیلی : وسیله ارتباط و انعکاس همگانی سمعی و بصری است که برنامه های گوناگون اطلاعاتی ، تدریسی ، تربیتی ، فرهنگی و تفریحی بین المللی را از طریق ماهواره اخذ و برای مشترکین به نمایش میگذارد .

فصل دوم

حقوق و وجایب

ماده پنجم :

۱) هر شخص حق آزادی فکر و بیان را دارد . طلب ، حصول ، انتقال معلومات و نظریات بدون مداخله و دستبرد از طرف مسؤولین دولتی شامل این حق بوده و در برگیرنده آزادی بیان و وسایل بحث ، توزیع و دریافت معلومات نیز می باشد .

۲) دولت ، آزادی رسانه های همگانی را حمایت و تقویه مینماید . هیچ شخص حقیقی یا حکمی بشمول دولت از ادوات دولتی نمی تواند فعالیت رسانه های خبری و یا معلوماتی را منع ، تحریم ، سانسور یا محدود نموده و یا نظارتی بر آنستور و نشرات رسانه های همگانی و معلوماتی مداخله کند . کنسرسیوم بررسی منسوخ مسوده (۲۶) این قانون از استناد حکم مستثنی میباشد .

ماده ششم :

۱) هر شخص حق دارد معلومات را طلب و دریافت نماید . دولت به درخواستهای اتباع کشور خود را در آنکه مطابق سیاست بر وجه میکند مگر اینکه معلومات منطابیه شده ، راز محرم نظامی بوده و افشای آن امنیت و منافع ملی را با خطر مواجه سازد .

ماده هفتم :

۱) ژورنالیستانان در امر آزادی فعالیت های مسئولیتی شان بشمول نشر راپور ها و نظریات انتقادی مشورده و بیست مسئولیتی قوا میگیرند .

۲) ژورنالیستانان حق دارند از افشای مراجع کاری شان انحراف داری نمانند ، مگر اینکه مدحکمه ذیصلاح در مورد افشای آن حکم نموده باشد .

ماده هفتم :

ژورنالیستان و سایر اعضای رسانه های همگانی میتوانند بمنظور دفاع از منافع صنفی شان مطابق احکام قانون اتحادیه های مستقل ایجاد نمایند.

ماده هشتم :

(۱) اتباع کشور میتوانند وسایل رسانه های همگانی مندرج ماده سوم را مطابق احکام این قانون تأسیس نمایند.
(۲) نماینده گي های سياسي خارجي، موسسات بين المللي و نمایندگي های آنها در افغانستان میتوانند با رعایت موازین دیپلماتیک به طبع و نشر بلو تن خبري بعد از حصول اجازه وزارت اطلاعات و فرهنگ بپردازند.

فصل سوم**وسایل مطبوع****ماده نهم :**

(۱) اتباع کشور، احزاب سياسي، سازمانهای ثبت شده داخلي و مهاجرین خارجي میتوانند مطابق احکام این قانون وسایل مطبوع را تأسیس نمایند. نشر روزنامه، نشریه موقوت و سایر نشرات مطبوع بدون اجازه قبلي تأسیس شده میتواند.

(۲) نشریه هائی که تیراژ آنها کمتر از دوصد (۲۰۰) شماره باشد، تابع احکام مندرج مواد (۱۳ و ۲۸) این قانون نبوده، ایجاد حصول اجازه و ثبت قبلي را نمی نمایند.

ماده دهم :

مؤسس وسایل مطبوع حین ثبت نشریه خویش مکلف به ارائه معلومات ذیل به وزارت اطلاعات و فرهنگ میباشد :

- ۱- شهرت کامل و محل سکونت درخواست دهنده.
- ۲- اسم نشریه و محل نشر آن.
- ۳- لسانیکه نشریه به آن انتشار مییابد.
- ۴- منبع تمویل نشریه و اندازه سرمایه آن.

ماده یازدهم :

نشریه مطبوع حاوي اسم نشریه، آدرس مشخص، ذکر محل چاپ، نام صاحب امتیاز، اسم مدیر مسؤول و تاریخ نشر آن میباشد.

ماده دوازدهم :

هویت صاحب اثر و امضای وي در اصل نسخه حتمي میباشد.

ماده سیزدهم:

هر وسیله مطبوع مطابق احکام این قانون دارای صاحب امتیاز و مدیر مسؤول میباشد.

فصل چهارم**مطابع****ماده چهاردهم :**

اتباع، احزاب سياسي کشور و ادارات دولتي میتوانند به تأسیس مطبعه اقدام نمایند. مشروط براینکه جواز فعالیت را از وزارت اطلاعات و فرهنگ کسب نموده باشند.

مادهٔ پانزدهم :

در خواست دهنده جواز تأسیس مطبعه مکلف است بانظر داشت حکم ماده (۲۴) این قانون مطالب اتسی را اسف وزارت اطلاعات و فرهنگ ارائه نماید:

- ۱- شهرت کامل و محل سکونت
- ۲- اسم و محل فعالیت مطبعه
- ۳- لسانیکه توسط آن طباعت صورت میگردد.
- ۴- انواع راقسام ماشین آلات و تجهیزات طباعتی
- ۵- منبع و اندازه سرمایه که در تأسیس و تدویر مطبعه به کار میرود.

مادهٔ شانزدهم:

انتقال ملکیت مطبعه مجاز است. شخصیکه ملکیت مطبعه بوی انتقال می یابد، مکلف است احکام مندرج ماده (۲۴) این قانون را مجدداً رعایت نماید.

مادهٔ هفدهم :

آغاز فعالیت مطبعه و ادامه کار آن بدون داشتن صاحب امتیاز و مدیر مسؤول جواز ندارد.

مادهٔ هجدهم :

اتباع کشور، احزاب سیاسی و سازمانهای اجتماعی که خود مالک مطبعه نباشند، حق دارند از مطابع دولتی و شخصی مطابق مقررات مالی و حسابی آنها استفاده نمایند.

فصل پنجم

وسایل سمعی و بصری

مادهٔ نوزدهم :

اتباع کشور، احزاب سیاسی، سازمانهای اجتماعی و سایر مؤسسات خصوصی و دولتی میتوانند دستگاه ها و وسایل سمعی و بصری را طبق احکام این قانون تأسیس نمایند.

مادهٔ بیستم :

(۱) بمنظور تنظیم بهتر فعالیت دستگاه های وسایل سمعی و بصری کمیسیون ملی نشرات رادیو تلویزیون که متشکل از پنج عضو میباشد، ایجاد میگردد.

(۲) رئیس و اعضای کمیسیون ملی نشرات رادیو تلویزیون از طرف رئیس جمهور برای مدت دو سال تعیین میگردد، مدت کار کمیسیون عنداللزوم تمدید شده میتواند.

مادهٔ بیست و یکم :

(۱) کمیسیون ملی نشرات رادیو و تلویزیون دارای وظایف و صلاحیت های ذیل میباشد :

- ۱- صدور جواز و تعیین فریکونسی به دستگاه های رادیو و تلویزیون، به اساس معیار های وضع شده قبلی.
- ۲- صدور رهنمود های مسلکی برای احزاب سیاسی حین استفاده از رادیو تلویزیون.
- ۳- صدور رهنمود های ضروری برای مالکین وسایل الکترونیکی، بعد از مشوره بامتصدیان نشراتی و جامعه مدنی.
- ۴- نظارت از رعایت احکام این قانون توسط رسانه های همگانی.

۵- تعیین پالیسی نشراتی رادیوها و تلویزیون های دولتی .

(۲) کمیسیون ملی نشرات رادیو و تلویزیون مستقل بوده از اجراءات خویش به رئیس جمهور گزارش میدهد.

ماده بیست و دوم :

درخواست دهنده تاسیس رسانه های همگانی سمعی و بصری (رادیو و تلویزیون) مکلف است جهت اخذ جواز، معلومات

ذیل را به کمیسیون ملی نشرات رادیو و تلویزیون ارائه نماید:

۱- شهرت کامل و محل سکونت .

۲- اسم و محل فعالیت و سیله سمعی و بصری .

۳- نوع و سیله سمعی و بصری .

۴- هدف و مرام نشراتی .

۵- منبع و اندازه سرمایه آن .

۶- کمیت و کیفیت ماشین آلات و تجهیزات .

ماده بیست و سوم :

هر وسیله سمعی و بصری مطابق احکام این قانون دارای صاحب امتیاز و مسؤول نشرات می باشد .

فصل ششم

شرایط و مکلفیت های صاحب امتیاز

ماده بیست و چهارم :

صاحب امتیاز رسانه های همگانی واجد شرایط ذیل میباشد :

۱- داشتن سند تابعیت کشور .

۲- اكمال سن هجده سالگی .

۳- محروم نبودن از حقوق مدنی مطابق حکم محکمه باصلاحیت .

ماده بیست و پنجم :

(۱) صاحب امتیاز وسایل سمعی و بصری و وسایل مطبوع مکلف است، وسایل خود را مطابق شرایط مندرج احکام

این قانون ثبت نماید .

(۲) در صورتیکه نشریه قبل از ثبت نشر گردیده باشد ، صاحب امتیاز آن مکلف است در مدت یک هفته نشریه خود را طبق

احکام این قانون ثبت نماید .

ماده بیست و ششم :

هرگاه صاحب امتیاز، تصمیم وزارت اطلاعات و فرهنگ مبنی بر رد ثبت یا صدور جواز را مغایر احکام قانون بداند، به

کمیسیون بررسی مطبوعات مراجعه نموده، در صورت عدم قناعت میتواند در پیشگاه محکمه اقامه دعوی کند .

ماده بیست و هفتم :

(۱) انتقال ملکیت اداره نشراتی و رسانه همگانی و انتقال حق طبع و نشر آن مجاز است . شخصیکه ملکیت یا حق به وی

انتقال میابد، مکلف است احکام مندرج ماده (۲۴) و (۲۸) این قانون را مجدداً رعایت نماید .

(٢) ایجاد اداره نشراتی و رسانه همگانی و حق طبع و نشر به صاحب امتیاز تعلق دارد. در صورت انتقال این حق به شخص دیگر، مراتب مندرج احکام مواد (٢٤) و (٢٨) این قانون مجدداً تکمیل میگردد.

ماده بیست و هشتم:

مدیر مسؤول با رعایت شرایط مندرج احکام این قانون در عین زمان مسؤول نشرات رسانه خود میباشد.

فصل هفتم

شرایط و مکلفیت های مدیر مسؤول

ماده بیست و نهم:

مدیر مسؤول واجد شرایط ذیل میباشد:

- ١- داشتن سند تابعیت کشور.
- ٢- اكمال سن هجده سالگی.
- ٣- داشتن سند تحصیلات مسلکی، یا تجربه حد اقل سه سال در رشته ژورنالیزم.
- ٤- محروم نبودن از حقوق مدنی به حکم محکمه باصلاحیت.
- ٥- نداشتن مأموریت رسمی دولتی مگر اینکه نشریه مربوط دولت باشد.

ماده سی ام:

مدیر مسؤول مکلف است تساوی حقوق انتقاد کننده و انتقاد شونده را در وسیله نشراتی مربوط رعایت نماید.

فصل هشتم

نشرات ممنوعه

ماده سی و یکم:

نشر مطالب ذیل در رسانه های همگانی جواز ندارد.

- ١- مطالبیکه مغایر با اصول اسلام و توهین به سایر ادیان و مذاهب باشد.
- ٢- مطالبیکه موجب هتک حرمت و افتراء به اشخاص گردد.

فصل نهم

احکام جزایی

ماده سی و دوم:

صاحب امتیاز در صورت مسؤول شناخته میشود که مخالف احکام این قانون عمل نماید.

ماده سی و سوم:

- (١) اشخاص حقیقی یا حکمی که بدون رعایت احکام این قانون به تأسیس و تدویر رسانه های همگانی در قلمرو افغانستان بپردازند، به جزای نقدی محکوم میگردند.
- (٢) هرگاه مؤسس و تدویر کننده رسانه های همگانی شخص حقیقی باشد به ترتیب ذیل به جزای نقدی محکوم می گردد:
 - تلویزیون مبلغ پانزده هزار (١٥٠٠٠) افغانی

- رادیو مبلغ ده هزار (۱۰۰۰۰) افغانی .
- آژانس مبلغ ده هزار (۱۰۰۰۰) افغانی .
- (۳) هرگاه مؤسس و تدویرکننده رسانه های همگانی شخصی حکمی باشد. به ترتیب ذیل به جزای نقدی محکوم می گردد :
- تلویزیون مبلغ هفده هزار (۱۷۰۰۰) افغانی
- رادیو مبلغ دوازده هزار (۱۲۰۰۰) افغانی
- شبکه کیبلی مبلغ سی و چهار هزار (۳۴۰۰۰) افغانی .
- آژانس مبلغ دوازده هزار (۱۲۰۰۰) افغانی .

ماده سی و چهارم :

- (۱) مدیر مسؤول میتواند از افشای اسم صاحب اثر خود داری کند. در این صورت مسؤولیت ناشی از نشر اثر متوجه مدیر مسؤول میباشد.
- (۲) مقالات انتقادی در نشرات موقوت به اسم مستعار نویسنده نشر شده میتواند. در صورتیکه نام و هویت نویسنده به مدیر مسؤول معلوم باشد، مسؤولیت ناشی از مقاله و یا اثر به مدیر مسؤول متوجه میگردد.

ماده سی و پنجم :

- (۱) هرگاه صاحب اثر مطابق احکام این قانون مستوجب مجازات شناخته شده باشد، بحیث فاعل جرم تحت تعقیب عدلی قرار میگردد، درینحالت مدیر مسؤول بحیث شریک جرم تلقی میگردد.
- (۲) هرگاه صاحب اثر معلوم نباشد، مسؤولیت ناشی از نشر اثر تنها متوجه مدیر مسؤول میباشد.

ماده سی و ششم :

- هرگاه نویسنده به جرمه نقدی محکوم گردد، مکلف است در مدت یکماه از تاریخ صدور حکم جرمه محکوم بهار را مطابق احکام قانون تحویل نماید.

فصل دهم

احکام نهایی

ماده سی و هفتم :

اتباع خارجی میتوانند فلم های سینماتوگرافی را در کشور تهیه نمایند، مشروط بر اینکه اجازه قبلی وزارت اطلاعات و فرهنگ را حاصل نموده باشند.

ماده سی و هشتم :

فعالیت رسانه های همگانی توسط اساسنامه نی که در برگیرنده اهداف، وظایف، صلاحیتها، تشکیل و امور مالی مربوط باشد تنظیم میگردد.

ماده سی و نهم :

وزارت اطلاعات و فرهنگ مکلف است بمنظور تحقق فعالیت آزاد نشرات رسانه های همگانی داخلی و خارجی تسهیلات مسکنه را فراهم نماید.

ماده چهارم :

صاحب امتیاز و مدیرمسئول رسانه های همگانی که قبل از انفاذ این قانون به فعالیت آغاز نموده باشند، مکلف اند در مدت دو ماه از تاریخ انفاذ آن احکام این قانون را رعایت نمایند .

ماده چهل و یکم :

طبع و نشر کتب درسی و علمی مکاتب و موسسات تحصیلات عالی، تحقیقی و مسلکی تابع احکام این قانون نمی باشند .

ماده چهل و دوم :

(۱) بمنظور بررسی تخلفات مندرج این قانون کمیسیون بررسی به ترکیب ذیل تشکیل می گردد :

- وزیر اطلاعات و فرهنگ بحیث رئیس .

- نماینده اکادمی علوم افغانستان بحیث عضو .

- دو تن نماینده گان پوهنځي ژورنالیزم بحیث اعضا .

- نماینده کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان بحیث عضو .

- دو تن نماینده گان اتحادیه ژورنالیستان بحیث اعضا .

(۲) کمیسیون مندرج فقره (۱) این ماده تخلفات مندرج از احکام این قانون را بررسی مینماید. هرگاه موضوع ایجاب تعقیب

عدلی را نماید، جریان غرض رسیدگی بمرجع عدلی ارجاع میگردد.

ماده چهل و سوم :

این قانون از تاریخ توشیح نافذ و درجریده رسمی نشر گردد و با انفاذ آن قانون مطبوعات منتشره جریده رسمی شماره

(۸۰۰) مؤرخ ۱۸ حوت سال ۱۳۸۰ هجری شمسی ملغی شمرده میشود .